

Pojanpoika Martti Virtanen A. I. Virtasen Sipoon-tilalla:

”Tämä on minun seikkailuni”

■ **Pähkähullua. Mahdotonta. Vastustettavaa. Epäilevät sanat ovat A. I. Virtasen maatilaa isännöivälle Martti Virtaselle kuin torven töräytys vanhalle sotaratsulle. Oma tietään kulkeva pojanpoika on nostanut Joensuun uuteen kukoistukseen.**

Leena Laitinen

”Tähän tulee vihreä nurmikko. Tuosta alkaa laatoitettu käytävä, joka kiertää koko altaan. Vessat noihin kulmiin, ja sivuille vuokrattavia aurinkotuoleja ja vesileluja. Lentopallokenttä onkin jo valmiina.”

Harjastukaisen miehen kädet piirtävät laajoja kaaria niin, että kuulijalle maalautuu silmien eteen näkymä kuin Ranskan Rivieralta.

Nyt ei kuitenkaan olla helteisellä Välimerellä vaan Suomen Sipoossa aurinkoisena alkusuven sunnuntaina. Palmujen sijasta maisemaa koristavat heleänvihreät koivut, vahvat kuuset ja kukkivat tammets.

Kertoja on **Martti Virtanen**, kemian nobelistin **Artturi I. Virtasen** (1895–1973) pojanpoika, joka on isännöinyt AIV:n vuonna 1933 ostamaa Joensuun tilaa jo yli neljä vuosikymmentä. Nykyisin tila on matkailupalveluja tarjoava perheyhtiö, jonka pääosakkaita ovat Martti Virtasen lapset.

Esittelyn kohteena on tilalla toimivan venesataman ja kahvilan kylkeen vastikään valmistunut uimajärvi, jonka isäntä on suurelta osin itse rakentanut.

”Viisi vuotta sitten seisoin tässä kaislikossa kunnan edustajan kanssa

Artturi ja Lilja Virtasen koti puhkeaa uuteen elämään kahdeksan majoitushuoneen Villa Sibbenä. Taiten tehty remontti kunnioittaa vanhaa ja tarjoaa täydet mukavuudet vierailijoille.

Kuvat: Markku Joutsen

Kaikkialla Joensuun tilalla näkyy toimeliaan isännän kädenjälki. ”12-vuotias poikani juuri kehaisi, että tästähän on tulossa oikea viihdekeskus”, Martti Virtanen nauraa.

ja esittelin ideaani. ’Pähkähullua, hän sanoi, ja samaa väitti arkkitehti. Tässä tämä nyt kuitenkin on”, mies myhäilee tyytyväisenä.

Kaivuutöiden jäljiltä rannat näyttävät vielä karuilta ja vesi saviselta. Vuoden päästä alue päästään maisemoimaan ja käynnistämään hiekkasuodatuksen perustuva vedenpuhdistamo.

Sipoonjoesta pumpatulla vedellä täytetty lampi on kuitenkin jo uimakelpoinen. Sen todisti ensimmäisenä isäntä itse vappu-uinnillaan. Samaa mieltä näyttävät olevan rannan piknik-seurueen lapset, jotka juoksentelivät hilpeinä vedessä.

”Koska allas on matala, keskeltä 2,5

metriä, vesi lämpenee nopeasti aurinkoisina päivinä. Viime viikolla täällä oli varmasti 30 lasta uimassa”, Virtanen sanoo ja selvittää perusteellisesti järven teknisiä ratkaisuja.

”Olen oppinut tuntemaan, miten tämä maa käyttäytyy.”

Investointikustannukset olivat 300 000 euron paikkeilla, isännän mukaan murto-osan siitä, mitä järvi olisi maksanut insinööritoimiston suunnittelemana. Kyseessä ei silti ole pikkuraha yritykselle, jonka viime vuoden liikevaihto oli puolisen miljoonaa.

”Tarvitaan monta kävijää, ennen kuin pankki on saanut omansa”, Virtanen toteaa ja muistuttaa tilan loista-

vasta sijainnista pääkaupunkiseudun kupeessa. Lähellä on puoli miljoonaa potentiaalista asiakasta.

”Nuorin poikani, 12-vuotias **Rico**, sanoi juuri, ettei vielä pari vuotta sitten ymmärtänyt, millainen viihdekeskus tästä tulee”, Virtanen nauraa.

Nobelistin koti herää uuteen elämään

Tämän vuoden toinen iso investointi on bed and breakfast -majoituksen avaaminen tilan päärakennukseen, jossa A. I. Virtanen asui **Lilja**-rouvansa kanssa. Kun vanhaa kunnioitetaan tehty remontti valmistuu, *Villa*

» » »

Kuvat: Markku Jouisen

Uusi uimajärvi on yksi Martti Virtasen ”pähkähulluista” ideoista, jonka toteutumiseen vain isäntä itse jaksoi uskoa.

Sibbessä on kahdeksan majoitushuonetta sekä aamiais- ja oleskelutilat.

”Juhannukseksi varauskirja on jo täynnä.”

Camping-alueelta löytyy tilaa 35 matkailuvaunulle ja jokavuotinen paikka juhannuskokolle.

Kuluvana kesänä laajennetaan myös viime vuonna aloitettua toritoimintaa. Lisäksi luvassa on liikuntapäiviä, kirpputoreja ja muita tapahtumia.

Tavoitteena on kasvattaa tilan kävijämäärä parin seuraavan vuoden aikana sataantuhanteen. Viime vuonna vierailijoita oli 30 000.

Virtanen on tottunut viemään suunnitelmansa läpi harmaan kiven.

”Venesatamaan ei uskonut kukaan, ei edes yrittäjä, jolta ostin laiturit. Mutta sekin valmistui.”

Koska kunta ei antanut lupaa sataman laajennukseen, Virtanen haki luvan Länsi-Suomen ympäristökeskukselta. Nyt satamassa on 350 venepaikkaa, kaikki varattuina läpi sesongin.

”Olen tällainen puolihullu jääräpää, niin kuin puolet suvustani”, naurahtaa isäntä, jonka mukaan se toinen puoli on introverttejä ahertajia. Yhdistävänä tekijänä on vahva keskittyminen omiin juttuihin, töihin tai harrastuksiin. Sukukokoontumisia ei juuri järjestetä.

”Pirkko-siskoni sain onneksi pitä-

”Olen tällainen puolihullu jääräpää, niin kuin puolet suvusta.”

mään kesäksi kahvilaa. Avovaimoni **Maimu** osallistuu tilan töihin, mutta on puolipäivätyössä muualla. Parempi ettei ole kaikki pullat samassa uunissa.”

Virtasen vanhemmista lapsista **Atte** kehittää tietokoneohjelmia Suomen ympäristökeskuksessa ja rakentaa iltapuhteinaan verkkokauppaa tilan kotisivuille www.joensuuntila.fi. Lähihoitajaksi valmistunut **Lotta** työskenteli tilalla ennen muuttoaan Pohjanmaalle.

”Aika näyttää, millaisessa roolissa lapset jatkossa ovat. Olen toivonut, että he kouluttautuvat valitsemiinsa ammatteihin ja tekevät itse omat ratkaisunsa.”

Kaiken takana oli Lilja Virtanen

Martti Virtasen isä, A. I. Virtasen nuorempi poika **Olavi**, asettui Joensuun tilalle agronomiksi valmistuttuaan. AIV:n kuoltua maat jaettiin puoliksi Olavin ja tämän veljen **Kaarl**on kesken.

Veljeksistä kumpikaan ei halunnut päätoimiseksi viljelijäksi, ja matematiikan professorina uransa teh-

neen Kaarl on osuus myytiin. Olaville jäivät tilan rakennukset ja satakunta hehtaaria maata, josta noin 60 hehtaaria oli peltoa.

Esikoispoika Martti kasvoi vastuuseen tilanhoidosta teini-ikästä lähtien ja otti ohjat käsiinsä jo 20-vuotiaana.

”Toisena vaihtoehtona olisi ollut tilan myynti, ja sitä emme halunneet.”

Virtanen opiskeli maatalousteknikoksi ja osti sisarustensa osuudet tilasta. Kunnostusurakka oli valtava. Vuodelta 1742 peräisin oleva päärakennus ja kymmenet muut rakennukset olivat päässeet pahasti rapistumaan.

”Vaari oli tiedemies, jota tällaiset asiat eivät kiinnostaneet. Hänellä oli vuosikymmenet sama luottoyleismies. He vanhenivat yhdessä, ja rakennukset jäivät hoitamatta.”

”Mummi piti parhaansa mukaan paikkoja kunnossa, maalasi lahoja seinä ja haravoi sepelikäytävät aina ennen kuin tuli vieraita. Niitä tuli koko ajan, bussilasteittain. Joka maamiesseuran piti päästä käymään täällä.”

”Ilman mummia ei olisi AIV:tä. Hän piti kaiken pystyssä taustalla”, Virtanen sanoo ja uskoo isoäitinsä olleen tyytyväinen elämäntyöhönsä suurmiehen tukipilarina.

Puolisoiden yhteys säilyi vahvana loppuun asti. A. I. Virtanen ei koskaan toipunut menetyksestä Liljan menehdyttyä haimasyöpään helmikuussa 1972.

”En ikinä kuullut vaarin puhuvan uskonnosta, mutta kun mummi joutui sairaalaan, näin hänen lukevan Raamattua.”

Artturi Virtanen kaatui kohtalokkaasti kotipiportaillaan lokakuussa 1973. Murtunut reisiluu naulattiin, mutta keuhkokuume vei nobelistin 78-vuotiaana 11. marraskuuta.

Kallis kokko kartanon pihalla

Kierros tilalla on edennyt kokous- ja juhlatilaksi remontoituun 1700-luvun hirsiaittaan. Punamullattu aitta oli vanhan parin jäljiltä ”tätä myöten täynnä tavaraa”, Virtanen osoittaa yläviistoon.

Eikä mitä tahansa tavaraa. Aitoista löytyivät muun muassa eduskunnan vanhat lasiset valaisimet ja kymmeniä

Sivulle 12 ►►►

Kielisota poiki sitkeän kyräilyn

Joensuun tila – aiemmin Skräddarby gård – oli vaatimatonta elämää viettäneen **Artturi I. Virtasen** suurin hankinta, johon hän sijoitti 38-vuotiaana suuren osan AIV-rehusta ja voisuo- lasta saamistaan keksintötuloista. Lisäostoilla hän kasvatti tilan kokonais- alan suurimmillaan 290 hehtaariin.

Tila oli Virtaselle tärkeä sekä tutkimustyön koekenttänä että henki- reikänä, jonne maanviljelijän työtä ihaillut nobelisti asettui sittemmin myös asumaan. Hän syöti tutkimus- karjalle AIV-rehua ja valvoi Bioke- miallisesta tutkimuslaitoksesta siirtä- miään kasvikokeita.

Dosentti **Touko Perko** kertoo kir- jassaan *Mies, liekki ja unelma – Nobe- listi A. I. Virtasen elämäntyö* (Otava 2015), ettei tilan hankkiminen käy- nyt ongelmitta, sillä ruotsinkielisen Sipoon asukkaat vastustivat tiukasti suomenkielisten muuttoa pitäjäänsä.

Avuksi tuli AIV:n työtoveri ja ystä- vä, kielirajoista piittaamaton **Gustav Rosenqvist**, joka osti tilan ja kunta- laisten tyrmistykseksi myi sen saman tien Virtaselle. Molemmat saivat päälleen sipoolaisten vihan, jota edes vuonna 1945 myönnetty Nobelin pal- kinto ei riittänyt taltuttamaan.

”Minulla on tallessa *Borgåbladet*, jossa valitetaan, että ruotsalaista py- hää maata on joutunut suomalaisten käsiin”, pojanpoika **Martti Virtanen** hymähtää.

Hymyille ei juuri ollut sijaa, kun sipoolaiset kävivät taistoon suomen-

mielisen Virtasen kanssa. Sovittelun- halu ei kuulunut kummankaan osa- puolen hyveisiin.

”Vaari laittoi lehteen ilmoituksen, jossa hän etsi työväekseen suomen- kielisiä, vähintään kymmenlapsisia perheitä. Sitä kautta kunnan oli pak- ko perustaa suomenkielinen koulu.”

Riitapukarit panivat kovat piip- puun. Kun koitti lukukauden en- simmäinen päivä, koulutalon pihalla seisoi lapsia vastassa vihaisia paikka- kuntalaisia haulikoineen.

”Sitä koulua pidettiin sitten aluksi täällä tilalla.”

”Kaksi pahaa miestä”

Sodan jälkeen Sipoo ryhtyi maan- hankintalain nojalla lohkokomaan Jo- ensuun tilan saaristoa. Alueita ei kuitenkaan annettu sotaa paenneille evakoille vaan ruotsinkielisille talon- pojille.

”Vaari otti yhteyttä **Veikko Ven- namoon**, joka pakotti kunnan peru- maan päätöksen. Olin 9-vuotiaana mukana, kun rajat katsottiin uudes- taan. Maat saatiin takaisin lukuun ottamatta paria hehtaaria. Siellä tuli vastaan isäntä, joka ilmoitti haulikko kourassa, että tänne ette tule.”

Artturi ja Lilja Virtanen siirtyivät Joensuun tilalle kokoaikaisesti vuon- na 1966, kun AIV jäi eläkkeelle. Tut- kimustyötään hän jatkoi viimeiseen asti, kunnes voimat hupenivat Par- kinsonin taudin edetessä.

Ilmapiiri lientyi vähitellen, mutta sen verran nobelistille jäi hampaan- koloon, ettei hän koskaan muuttanut kirjojaan Sipooseen.

Myös Martti Virtanen on saanut tuntea nahoissaan 20 vuotta ennen syntymäänsä syttyneen kielisodan seuraukset.

”Vielä 1960-luvulla meille ei myyty kylän kaupasta, vaan jouduimme ha- kemaan ruuat Helsingistä.”

Kun uusi isäntä alkoi viedä eteen- päin uusia suunnitelmiaan, vastaan- otto oli väliin jäätävä.

Kuvat: Markku Joutsen

”Kylän yleinen tie oli kulkenut ai- emmin Joensuun kautta, ja siitä seura- si kaikenlaisia riitoja. Joskus 1970-lu- vulla yksi osallistuja nousi kesken kokouksen ylös ja ilmoitti, että maa- ilmassa on kaksi pahaa miestä, **Adolf Hitler** ja Martti Virtanen.”

”En muistele pahalla, sillä hän lä- hetti kuolinvuoteeltaan vaimonsa pyytämään anteeksi.”

Mainingit laantuivat pikkuhiljaa, kun paikkakuntalaiset huomasivat, että Joensuun nuori isäntä ei ryhty- nytkään maiden myyntiin vaan piti tilan kokonaisuutena.

Tätä nykyä kunnan johto suhtautuu ymmärtävästi hankkeisiin, jotka tuot- tavat kunnalle tuloja. Aika ajoin luot- tamuselimistä saattaa silti yhä nousta ”äidinmaidosta imettyä” vastustusta Virtasia kohtaan.

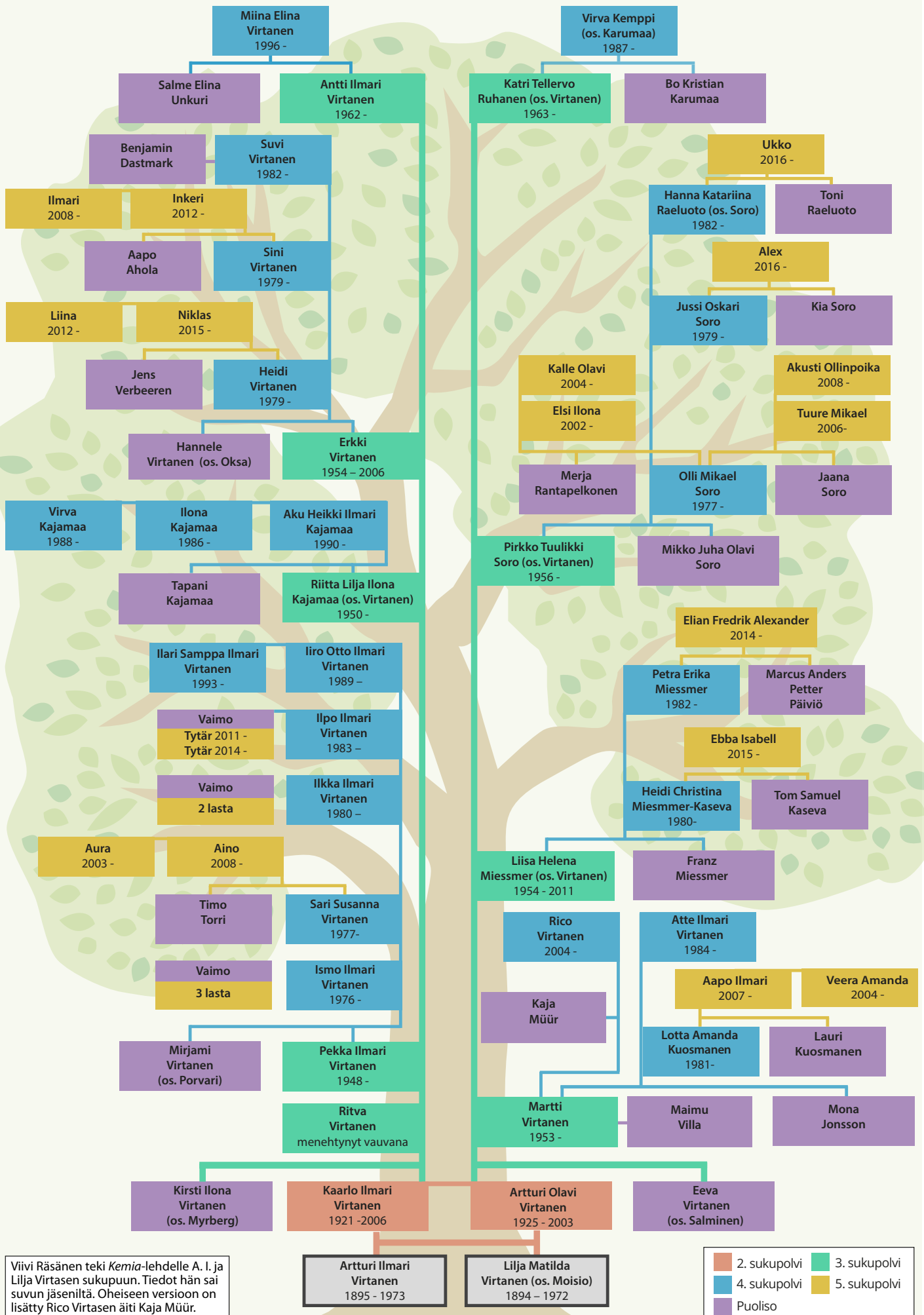
Saattaapa myös Martti Virtasessa välähtää isoisältä perittyä, kun hän esittelee tienhaaraan asettelemiaan kylttejä. Toisessa lukee Joensuun rait- ti, toisessa AIV-tie.

Eivätkö katukyltit ole yleensä kak- sikielisiä?

”Tuolta ne kunnan toimittamat kyl- tit löytyvät varastosta. Nämä ovat mi- nun itseni tekemiä”, isäntä vastaa ku- rillinen pilke silmissään.

Leena Laitinen

Viivi Räsänen teki *Kemia*-lehdelle A. I. ja Lilja Virtasen sukupuun. Tiedot hän sai suvun jäseniltä. Oheiseen versioon on lisätty Rico Virtasen äiti Kaja Määr.

Vaikuttavat Virtaset

Artturi ja Lilja Virtasen suku vaikuttaa vahvasti yhteiskunnassa. Moni suvun nuorista on valinnut tutkijan uran, kuten serkukset Heidi Virtanen ja Ilpo Virtanen.

Biokemia veti pisimmän korren

Tulevaisuuden terveydenhoidossa ihmisen terveyttä voidaan monitoroida ja siihen reagoida reaaliaikaisesti. Teknologia kertoo elimistön tilasta ja antaa vinkkejä terveenä pysymiseen.

Näin uskoo biokemisti **Heidi Virtanen**, 37, joka työskentelee tutkimuskoordinaattorina Suomen molekyylibiokemian tutkimuskeskuksessa FIMMissä.

Hän on ollut mukana suunnittelemassa tutkimusta, jossa seurataan tarkasti sadan ihmisen terveydentilaa reilun vuoden ajan.

”Koehenkilöiden antamat näytteet analysoidaan säännöllisesti, ja niistä saatu tieto kerrotaan heille yleistajuisesti tulkittuna. Näin pyritään lisäämään heidän terveystietämystään ja motivaatiotaan terveyden ylläpitämiseen.”

Helsingin yliopistossa opiskelleen

Heidi Virtanen pelasi aiemmin jääkiekkoa Espoon Bluesissa. Urheilullisen naisen nykyisiä suosikkilajeja ovat pallopelit ja maastohiihto.

Virtasen sivuaineita olivat kemia, genetiikka sekä solu- ja molekyylibiologia. Vuonna 2009 valmistunut väitös käsitteli hermokasvutekijöitä eli molekyyliä, jotka vaikuttavat hermos-

ton kasvuun ja erilaistumiseen.

Kun isoisoa on kemian nobelisti ja vanhemmatkin samalla alalla, uravalinta oli kaiketi itsestäänselvyys?

”Sitä se ei kyllä ollut”, Virtanen nauraa ja kertoo pohtineensa vakavasti muitakin ammatteja. Jääkiekkoa SM-sarjassa pelanneesta naisesta olisi voinut tulla myös ammattiurheilija. Biokemia vei lopulta pisimmän korren yksinkertaisesti, koska ”se oli kaikkein kiinnostavinta”.

Virtasen ja hänen belgialaisen puolisonsa **Jens Verbeerenin** perheeseen syntyi vuoden 2015 lopulla toinen lapsi. Tutkija on nyt äitiyslomalainen, jonka päivät kuluvat vauva-arjen ehdoilla.

”Jossain vaiheessa palaan kyllä takaisin harrastuksiini”, Virtanen hymyilee.

Paluu töihin on edessä vuodenvaihteessa. Virtanen toivoo pääsevänsä jatkamaan terveystietoprojektin lisäksi toista EU:n laajuista tutkimushanketta, jossa pystytetään palvelualustaa kemikaalibiologian tutkijoille. Projektin rahoitus on pian ratkeamassa.

Viivi Räsänen

Lukemista rakastava aurinkotutkija

Miten auringon toiminta on muuttunut sadan viime vuoden aikana? Mitä vaikutuksia sillä on maapallon ilmakehään?

Tätä selvittää työkseen A. I. Virtasen pojanpojanpoika **Ilpo Virtanen**, 32.

Ilpo Virtasen albumi

Ilpo Virtanen on kirjojen suurkuluttaja. Tuoreita lukukokemuksia ovat Väisälän tiedemiesveljeksistä kertova Oman tien kulkijat ja tyttärelle luettu Muumipeikko ja pyrstötähti.

Oulun yliopiston avaruusilmaston tutkimusyksikössä tutkijatohtorina työskentelevä Virtanen koordinoi Suomen akatemian rahoittamaa tieteen ReSolVE-huippuyksikköä, jossa on mukana viisi tutkimusryhmää Oulun yliopistosta ja Aalto-yliopistosta.

”Teemme todella mielenkiintoista, osin ainutlaatuista tutkimusta, joka linkittyy myös ilmastonmuutoksen tutkimiseen”, Virtanen kertoo.

Hän itse paneutuu etenkin auringon magneettisen aktiivisuuden pitkäaikaisiin muutoksiin. Tuttu esimerkki auringon magneettisen aktiivisuuden ilmiöistä ovat revontulet.

Tieteellinen ajattelutapa tuli Virtaselle tutuksi jo lapsuuskodissa.

”Kotona lähestyttiin hyvin analyyttisesti arjen pulmia. Esimerkiksi matematiikka oli koko ajan läsnä, kun laskettiin ihan arkisia asioita.”

”Alan valinta oli kuitenkin oma päätökseni ja perustui omiin kiinnos-

tuksen kohteisiini, jotka tarkentuivat lopullisesti yliopistossa.”

Luonto on aina ollut Ilpo Virtasen sydäntä lähellä. Ennen perheen perustamista hän harrasti aktiivisesti kalastusta, metsästystä ja erävaellusta.

Tätä nykyä nuoren perheenisän vapaa-aika kuluu pääasiassa pihatöissä, omakotitaloa remontoimassa ja kirjallisuuden parissa.

”Lukeminen on ollut aina ehkä rakkain harrastukseni. Suosikkejani ovat muun muassa **Mika Waltarin** historialliset romaanit ja **C. J. Sansomin** *Shardlake*-sarja.”

Lähitulevaisuuden ammatillisiin suunnitelmiin kuuluu jatkaminen huippuyksikössä ainakin vuoteen 2019.

”Projektista toiseen tässä on eletty, niin kuin nopeasti muuttuvassa yliopistomaailmassa nykyään on tapana.”

Viivi Räsänen

Netissä lisää A. I. Virtasesta

- www.kemia-lehti.fi > *Kemia*-lehden arkisto
- Historiaekstra 2014. Iloisen karjalaispojan elämä oli suuri seikkailu.
- *Kemia* 1/2015: Mie olen Virtanen ja Tieteen suurmies oli tinkimätön toisinajattelija.
- *Kemia* 2/2015. Ei mikään tavallinen Virtanen.

Billnäsin kirjoituspöytä.

”Mummi ei sietänyt ajatusta, että jotain käyttökelpoista heitettäisiin pois. Niinpä hän ilmoitti, että kaiken saa tuoda tilalle.”

Virtanen löysi myös ison paperipussin, johon oli kirjoitettu siististi: ”Narunpätkiä, liian lyhyitä sitomaan.”

”Mummi oli pula-ajan lapsi.”

Eduskunnan lampuista yksi jäi muistoksi, samoin kaivuutöissä löytyneet viikinkiajan verkonpainot ja käyttökelpoiset sähköjohdot 1920-luvulta. Kirjoituspöytien kävi kuitenkin köpelösti.

”Pilkoin ne moottorisahalla ja poltin pihalla. Ei niillä ollut 1970-luvun alussa arvoa.”

Virtanen urakoi rinnan viljely- ja kunnostustöitä, kunnes oli pakko tehdä valinta. Päätös syntyi vappuaattona 1989.

”Mummi ei sietänyt ajatusta, että jotain käyttökelpoista heitettäisiin pois.”

Kuvat: Markku Joutsen

Isäntä on kunnostanut rakennukset yksi kerrallaan ja saanut joukon uusia naapureita. ”Tilalla on nyt toistakymmentä vuokra-asuntoa ja asukkaita niissä kolmisenkymmentä.”

”Maalasin iltayhdeltätoista talon sokkeliä, sillä olin luvannut olla seuraavana aamuna kello kuusi pellolla. Silloin totesin, että nyt riitti.”

Nopeiden päätösten mies antoi pelot saman tien vuokralle. Hän remontoi urakalla toistakymmentä rakennusta vuokra-asunnoiksi ja kunnosti AIV:n koenavetan. Vanha karjakeittiö sai uuden elämän tilan toimistona, mutta mitä käyttöä olisi suurella päänavetalla?

”Juhlimme viimeisen asunnon valmistumista, kun eräs vieraista mainitsi päivähoitolain muutoksesta. Soitin kunnan sosiaalijohtajalle ja kysyin, tarvitseeko kunta uutta päiväkotia. Kyllä tarvitsi.”

Tätä nykyä musiikkipäiväkodissa telmii 55 lasta, jotka voivat myöhemmin kertoa viettäneensä varhaisvuotensa nobelistin navetassa.

Ideageneraattori pulppuaa uutta

Martti Virtanen ei tunne vapaapäiviä mutta on jo vuosia varannut lomailulle viikon huhtikuussa ja toisen lokakuussa. Välimeren rannoilla päässä viriää uusia ideoita.

”Katsopa tuota kukkivaa omenatarhaa”, hän osoittaa idyllistä näkymää.

”Olisi hienoa tarjoilla omenapuiden alla samppanjaillallinen, mutta lainsäädäntö ei salli.”

Onneksi on muitakin visioita. Kunhan rahkeita taas vapautuu, suunnitelmassa siintää kokonainen mökkikylä ja ravintola.

Virtanen tarttui nuorena miehenä Joensuun ruoriin, koska vaihtoehtoja ei ollut. Miten hän nyt summaa menynyttä?

”Jos ei ole aidosti innostunut, on turha uurastaa. Olen tehnyt paljon töitä, mutta en koe uhranneeni mitään.”

”Olen hullujen seikkailijoiden sukua. Jos minulla olisi neliometri maa, seikkailisin sillä koko ikäni. Tämä on minun elämäni ja minun suuri seikkailuni.” □

Nobelistin maankuulussa navetassa toimii tätä nykyä kaksikielinen musiikkipäiväkoti.